

дозволило ідентифікувати основні конкурентні бар'єри, серед яких: тарифні обмеження, нестабільність регуляторного середовища, логістичні труднощі, політична напруга з окремими країнами-членами ЄС та недостатній рівень інституційної підтримки. [2, с. 259].

Особливу увагу приділено комплексним концептуальним підходам до формування конкурентоспроможності, серед яких: інноваційна модернізація агровиробництва, розвиток точного землеробства, впровадження міжнародних стандартів якості (НАССТ, ISO, Global G.A.P.), удосконалення логістичної інфраструктури, брендова політика національного зерна, а також дотримання екологічних принципів відповідно до вимог «Зеленого курсу» ЄС.

Окремо висвітлено необхідність гармонізації українського законодавства із регламентами ЄС у сфері фітосанітарного контролю, створення механізмів компенсації логістичних витрат для агровиробників, а також формування державної програми експортної підтримки. Зазначено, що ключем до стійкої інтеграції України в європейський аграрний простір є комплексний, інституційно та технологічно підкріплений підхід, що базується на стратегічній взаємодії держави, бізнесу та наукових установ. [3, с. 1].

Таким чином, підвищення конкурентоспроможності українського зерна розглядається не лише як економічний, а й як геополітичний пріоритет, що сприяє зміцненню продовольчої безпеки, економічної стабільності та міжнародного іміджу України.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Yukhimenko B. 2016. Competitiveness of Ukrainian economy under european integration. Foreign trade: economics, finance, law. 87, №4, p. 9–22.
2. Шандрівська О. Є., Пиж О. В. Дослідження експортного потенціалу зернової промисловості України в умовах війни. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку, 2024. №1(11). С. 259-270
3. Hamulczuk M., Cherevyk D., Makarchuk O., Kuts T., Voliak L. Integration of Ukrainian Grain Markets with Foreign Markets During Russia's Invasion of Ukraine. Zagadnienia Ekonomiki Rolnej, 2024. vol. 377(4), p. 1-25

ОДНОРОГ М.А., канд. екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет, м. Біла Церква

Odnorog_BTNAU@ukr.net

УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ АГРОБІЗНЕСУ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Досліджено теоретико-методичні засади управління інноваційним потенціалом агробізнесу в умовах цифрової економіки. Обґрунтовано сутність інноваційного потенціалу підприємства як інтегрованої системи ресурсних, організаційних, інтелектуальних та технологічних складових.

Сучасний розвиток аграрного сектору характеризується активним впровадженням цифрових технологій, автоматизацією виробничих процесів та формуванням нових бізнес-моделей. В умовах цифрової економіки ефективність функціонування аграрних підприємств значною мірою залежить від рівня розвитку та реалізації їх інноваційного потенціалу.

Цифровізація трансформує традиційні механізми управління, створює нові можливості для оптимізації виробничих процесів, підвищення продуктивності праці, зниження витрат та мінімізації ризиків. У цьому контексті актуалізується необхідність формування сучасної системи управління інноваційним потенціалом агробізнесу [1].

Інноваційний потенціал аграрного підприємства – це сукупність ресурсів, можливостей та компетенцій, що забезпечують здатність підприємства генерувати, впроваджувати та комерціалізувати інновації.

До його структури доцільно віднести:

- ресурсну складову (фінансові, матеріально-технічні ресурси);
- кадрову складову (кваліфікація персоналу, інтелектуальний капітал);
- технологічну складову (рівень цифровізації виробництва);
- організаційно-управлінську складову (гнучкість управлінських структур);

- інформаційну складову (доступ до даних та аналітичних систем).

В умовах цифрової економіки визначальною стає саме інформаційно-технологічна складова потенціалу.

Цифрова економіка передбачає активне використання таких технологій, як:

- системи точного землеробства (GPS-навігація, датчики контролю врожайності);
- Big Data та аналітичні платформи;
- хмарні обчислення;
- IoT (Інтернет речей);
- безпілотні літальні апарати;
- автоматизовані системи управління підприємством (ERP-системи).

Впровадження цифрових рішень дозволяє:

- підвищити продуктивність використання земельних ресурсів;
- оптимізувати витрати матеріальних ресурсів;
- забезпечити оперативність прийняття управлінських рішень;
- знизити виробничі ризики;
- посилити конкурентні позиції підприємства на внутрішньому та зовнішньому

ринках [2, с. 150].

Ефективне управління інноваційним потенціалом агробізнесу передбачає реалізацію таких етапів:

1. Діагностика рівня інноваційного потенціалу (оцінка ресурсів, компетенцій, технологічного рівня).

2. Формування інноваційної стратегії розвитку підприємства.

3. Інвестування в цифрові технології та модернізацію виробничої бази.

4. Розвиток людського капіталу через навчання персоналу цифровим компетенціям.

5. Моніторинг та оцінка результативності інноваційної діяльності.

Важливим елементом механізму є інтеграція цифрових платформ управління виробництвом, фінансами та логістикою [3].

Незважаючи на значні перспективи цифровізації, існують певні стримуючі фактори:

- недостатній рівень інвестицій;
- обмежений доступ до кредитних ресурсів;
- дефіцит кваліфікованих кадрів;
- низький рівень цифрової культури;
- ризики кібербезпеки.

Подолання зазначених проблем потребує комплексної державної підтримки, формування сприятливого інституційного середовища та розвитку партнерських відносин між бізнесом і науковими установами.

З метою підвищення ефективності управління інноваційним потенціалом доцільно:

- формувати довгострокову інноваційну стратегію розвитку аграрного підприємства;
- впроваджувати системи цифрового моніторингу виробничих процесів;
- розвивати корпоративну культуру інновацій;
- застосовувати методи проєктного управління;
- інтегрувати аграрні підприємства в цифрові екосистеми та кластери.

Цифровізація трансформує структуру потенціалу підприємства, посилюючи значення інформаційно-технологічної складової та людського капіталу. Ефективна реалізація інноваційного потенціалу потребує системного підходу, інтеграції цифрових технологій у всі бізнес-процеси та формування стратегічного бачення розвитку.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробкою методичних підходів до кількісної оцінки інноваційного потенціалу аграрних підприємств та формуванням цифрових моделей управління агробізнесом.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Горобець Н. М., Хомякова Д. О., Стариковська Д. О. Перспективи використання цифрових технологій в діяльності аграрних підприємств. Ефективна економіка. 2021. № 1. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.1.90>

2. Сус Т., Ємець О., Мовчун С., Онишко С., Цюпа О. Формування стратегії інноваційного розвитку аграрного сектора та фінансування її реалізації. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики: зб. наук. пр. 2022. Т. 6(47). С. 150–159. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.6.47.2022.3903>

3. FAO. (2021). The State of the World's Land and Water Resources for Food and Agriculture. Rome: FAO. URL: <https://openknowledge.fao.org/items/55def12b-2a81-41e5-91dc-ac6c42f1cd0f>

КАРКАЧ П.М., канд. біол. наук, доцент

Білоцерківський національний аграрний університет, м. Біла Церква

kpm54@ukr.net

СТРАТЕГІЧНА РОЛЬ ПТАХІВНИЦТВА У ЗМІЦНЕННІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ І ФОРМУВАННІ ГЛОБАЛЬНОЇ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ

Галузь птахівництва, завдяки своїй високій ефективності перетворення кормів на багатий на поживні речовини білок, відіграє вирішальну роль у забезпеченні продуктами харчування, подолання бідності та зменшення впливу на навколишнє середовище.

В зв'язку з ростом населення світу, яке за прогнозами до 2050 року досягне близько 9,8 мільярда, важливим є підвищення продовольчої безпеки та задоволення зростаючого світового попиту на тваринний білок. Галузь птахівництва, завдяки своїй високій ефективності перетворення кормів на багатий на поживні речовини білок, відіграє вирішальну роль у забезпеченні продуктами харчування і подолання бідності. Зростання населення, урбанізація, демографічні зміни, зростання доходів та підвищення рівня життя зробили куряче м'ясо бажаним джерелом білка для багатьох споживачів завдяки його доступності, низькому вмісту жиру і сумісності з культурними та релігійними дієтичними практиками [1,2].

У країнах з високим рівнем доходу переваги споживачів значною мірою зумовлені зручністю та сприйнятою користю для здоров'я, тоді як у країнах з низьким та середнім рівнем доходу його привабливість пов'язана, перш за все, з нижчою вартістю порівняно з іншими джерелами тваринного білка [3]. Як нас-лідок, забезпечення адекватного та сталого виробництва птиці для задоволення зростаючого світового попиту стало надзвичайно важливим. Досягнення сталого розвитку в цьому секторі вимагає зміцнення трьох стовпів: соціального, економічного та екологічного, причому споживачі відіграють вирішальну роль, оскільки їхній вибір та купівельна поведінка часто впливають на практику та пріоритети галузі [1]. Більше того, курятина є найпоширенішим видом м'яса у світі завдяки своїй доступності, простоті приготування, універсальності та м'якому смаку, що робить її придатною для різноманітних дієт без суттєвих релігійних, етичних чи екологічних обмежень. Вона також вважається м'ясом з низьким рівнем викидів, що робить її кращим вибором для екологічно свідомих споживачів та тих, хто дотримується флексітаріанської дієти. Зі середнім річним споживанням 15,7 кг на людину, птиця служить надійним та важливим джерелом білка, відіграючи ключову роль у задоволенні потреб у харчуванні в усьому світі, залишаючись при цьому доступною та економічно ефективною [5].

За прогнозами, до 2034 року птиця забезпечуватиме приблизно 45 % загального білка, отриманого з усіх джерел м'яса. Це зростання в першу чергу пояснюється її доступністю, оскільки птиця залишається найбільш економічно доступним м'ясом, а також її сприятливим харчовим профілем, який пропонує вище співвідношення білка до жиру порівняно з іншими видами м'яса. Крім того, екологічні міркування відіграють певну роль у переході до споживання птиці, оскільки виробництво червоного м'яса є більш ресурсоємним і генерує більше викидів парникових газів, що робить птицю кращим вибором для споживачів, які свідомо ставляться до сталого розвитку [4]. Птахи, що ефективно використовують корми та потребують менше корму для досягнення тієї ж забійної ваги, безпосередньо зменшують вплив галузі на навколишнє середовище за допомогою двох основних механізмів: (1) зменшення впливу на навколишнє середовище, пов'язаного з виробництвом кормів,